

การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาล

ตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม*

THE STUDY OF LEADERSHIP ACCORDING TO THE PRINCIPLES
OF THE BRAHMAVIHARA OF NAKHONCHAI SUB-DISTRICT
MUNICIPALITY MEMBERS, NAKHONCHAI DISTRICT,
NAKHONPATHOM PROVINCE

พิมพรังค์ ศรีทองอินทร์¹ และ เกษฎา ผาทอง²

Pimprang Srithongin¹ and Ketsada Phathong²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻²Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: pimprangja@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม (2) เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม (3) เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 367 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 36 ข้อ แบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของลิเคอร์ท ซึ่งมี 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.451 ถึง 0.839 ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.975 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, การทดสอบสมมุติฐานด้วยการทดสอบค่าที, (t-

* Received 5 June 2024; Revised 10 June 2024; Accepted 25 June 2024

test,แบบ Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F – test แบบ One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่แบบ LSD และวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านอุเบกขา และด้านกรุณา รองลงมาคือ ด้านมูทิตา ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือด้านเมตตา

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม และรายด้าน ทุกด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจำแนกตามรายได้/ต่อเดือน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า เทศบาลตำบลนครชัยศรี ควรจัดให้มีโครงการส่งเสริมกิจกรรมเป็นประจำทุกปี ที่เกี่ยวกับบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคณเฑาะว์ โดยมิวิทยากร ให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วถึง ควรมีนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้บริการ มีกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป และเทศบาลควรจัดให้มีโครงการอบรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แก่ชุมชน เพื่อแก้ปัญหาทางจริยธรรม และเพื่อพัฒนาส่งเสริมคนดีมีคุณธรรมในสังคมต่อไป

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, พรหมวิหาร 4

Abstract

The objectives of this research are (1) to study the leadership qualities according to the principles of Brahnavihara 4 of the members of Nakhon Chai Si Subdistrict Municipality, Nakhon Chai Si District, Nakhon Pathom Province, (2) to compare the factors influencing the leadership qualities according to the principles of Brahnavihara 4 of the members of Nakhon Chai Si Subdistrict Municipality, Nakhon Chai Si District, Nakhon Pathom Province, (3) to propose guidelines for developing leadership qualities according to the principles of Brahnavihara 4 of the members of Nakhon Chai Si Subdistrict Municipality, Nakhon Chai Si District, Nakhon Pathom Province. The sample group used in this research consists of residents living in the area of Nakhon Chai Si Subdistrict Municipality, Nakhon Chai Si District, Nakhon Pathom Province, totaling 367 people. The research instruments used include a research questionnaire consisting of 36 items, Likert scale with 5 levels, with discriminatory power (r) ranging from 0.451 to 0.839, and a reliability coefficient using Cronbach's alpha coefficient method yielding a reliability value of 0.975. Statistical analysis used for data analysis includes frequency, percentage, mean, standard deviation, hypothesis testing using t-test (Independent Samples), analysis of variance (F-test, One-way ANOVA), pairwise difference testing using LSD, and descriptive analysis.

The research results revealed that

1. Overall, the leadership qualities according to the principles of Brahnavihara 4 of the members of Nakhon Chai Si Subdistrict Municipality, Nakhon Chai Si District, Nakhon Pathom Province, are generally high. In detail, the highest levels of opinion are found in the areas of determination and generosity, followed by integrity. The lowest level of opinion is in the area of compassion.

2. The results of comparing the leadership qualities according to the principles of Brahnavihara 4 of the members of Nakhon Chai Si Subdistrict Municipality, Nakhon Chai Si District, Nakhon Pathom Province, categorized by gender, show significant statistical differences at the .01 level. When categorized by age, there are significant statistical differences overall and in all aspects at the .01 level. When categorized by education level, there are no significant differences overall. However, when categorized by occupation, there are significant statistical differences overall at the .01 level. Additionally, when categorized by monthly income, there are significant statistical differences overall at the .01 level.

3. Recommendations for promoting leadership qualities according to the principles of Brahnavihara 4 of the members of Nakhon Chai Si Subdistrict Municipality, Nakhon Chai Si District, Nakhon Pathom Province, suggest that the municipality should regularly organize activities related to maintaining and caring for the venues used for curing the sick people within the community, with knowledgeable speakers providing general education to the public. There should be policies to promote the development of women, children, youth, the elderly, and service providers, with annual activities aimed at addressing societal issues, leading to sustainable community development. Furthermore, the municipality should organize training programs to promote ethics and morality within the community to solve ethical problems and promote the development of morally upright individuals in society.

Keywords: Leadership, Brahnavihara 4

บทนำ

ประเทศไทยในยุคปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านบวกและด้านลบส่งผลกระทบต่อด้านคุณภาพชีวิตของสังคม เช่น การก่ออาชญากรรม การค้ายาเสพติด การทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นภายในองค์กร การขาด

ระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ผู้คนในสังคมเกิดการแข่งขันกันอย่างดุเดือดกันเพื่อให้ตนเองนั้นได้รับการยอมรับจากสังคม จึงทำให้สภาพสังคมไทยมีความเปราะบางทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม การที่จะให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุขและดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน จึงจำเป็นต้องอาศัยผู้นำ เพราะผู้นำเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการองค์กร และผู้นำเป็นผู้ที่มีบทบาทในการวางแผนและกำหนดนโยบายในการที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ องค์กรจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานนั้น ๆ ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือตัวผู้นำที่มีอิทธิพลในการที่จะเป็นต้นแบบพฤติกรรมที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชาและอีกทั้งเป็นผู้คอยฝึกหัดความชำนาญการความเชี่ยวชาญและถ่ายทอดความรู้ที่จำเป็นให้กับผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งองค์ประกอบนี้เป็นสิ่งยืนยันถึงความสำคัญของการบริหารจัดการองค์กรได้อย่างชัดเจน (พระมนัส อัครธมโม, 2554) และนอกจากนี้ภาวะผู้นำมีผลอย่างมากต่อการส่งเสริมคุณธรรม เริ่มตั้งแต่การชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม ที่องค์กรจะก้าวไปข้างหน้า การวางแผนหรือกำหนดโครงการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้บุคคลในองค์กรมีพฤติกรรมที่ดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรด้านต่าง ๆ ตลอดไปจนกระทั่งถึงการวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่น ๆ ได้ประพฤติปฏิบัติตาม ผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรมจึงต้องยึดมั่นในหลักการและความถูกต้องดีงาม นำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารและการตัดสินใจอย่างสม่ำเสมอ

ภาวะผู้นำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal aspects) โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันถือว่า ภาวะผู้นำเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา (Change) เป็นเรื่องของการสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration) การสร้างแรงจูงใจ (Motivation/ persuasion) การใช้อำนาจ (Power) และอิทธิพล (Influence) ซึ่งเกี่ยวข้องกับทิศทาง (Direction) คอยช่วยให้ทุกคนในองค์กรมั่นใจว่าสามารถเดินทางไปสู่จุดหมายที่ต้องการแน่นอนถูกทิศทาง (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง และประยุทธ ชูสอน, 2557) ซึ่งในองค์กรหน่วยงานต่าง ๆ ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุด ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร ผู้นำเป็นบุคคลที่มีอำนาจอิทธิพลในการบังคับบัญชา มอบหมายงานในกำกับดูแลให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร ผู้นำเป็นผู้ประสานความต้องการของบุคคลความต้องการของงานและความต้องการขององค์กรเข้าด้วยกัน (เนตรพัฒนา ยาวีราช, 2552)

ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ต้องมีคุณธรรมประกอบด้วยเมตตา มีความรัก มีความปรารถนาดี ไม่ตรีจิต คิดช่วยเหลือให้ผู้อื่นประสบแต่ประโยชน์ และมีความสุขโดยทั่วกัน

มีความกรุณา หรือความสงสาร ด้วยการคิดจะช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความเดือดร้อน ทั้งร่างกายและจิตใจ ในภาวะที่ได้รับความสะดวกเป็นทุกข์ และเป็นการช่วยเหลือที่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใครรวมทั้งตนเอง มีมุทิตา ความพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นได้ดีอันเป็นความคิดรู้สึก เมื่อผู้ใดบังคับบัญชา มีความก้าวหน้ามีความสุข และมีอุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง คือการวางใจเป็นกลางโดยพิจารณาข้อเท็จจริง เมื่อตัดสินใจในเรื่องใดแล้วควรพิจารณาใคร่ครวญด้วยปัญญา มีเหตุผลถูกต้องและเที่ยงธรรม อันเป็นการรักษาความถูกต้องให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เพื่อผดุงไว้ ซึ่งความถูกต้องการมองตามเป็นจริง โดยวางจิตเรียบเสมอมั่นคงเที่ยงตรงดุจตราขึงมองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดี หรือชั่วสมควรแก่เหตุที่ตนประกอบพร้อมที่จะวินิจฉัย วางตนและปฏิบัติไปตามความเที่ยงธรรม ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องใช้หลักธรรมดังกล่าวนี้เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2535)

ในการบริหารงานโดยอาศัยหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารในเขตเทศบาล ซึ่งเทศบาลถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิต ด้วยการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานของชุมชนที่สำคัญ เทศบาลจึงมีภารกิจในการบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความอยู่ดี กินดี มีสุขภาพดี สร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งพัฒนาและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุล พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ พัฒนาภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมของเมือง รวมทั้งต้องพัฒนาและรักษาวัฒนธรรม การอนุรักษ์และรักษาประเพณีท้องถิ่น จึงทำให้ผู้บริหารและบุคลากรของเทศบาลจำเป็นต้องการปรับปรุงวิธีการในการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา และนอกจากนี้ปัญหาที่สำคัญที่เกิดจากนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การเทศบาล ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา คือปัญหานักการเมืองท้องถิ่นขาดความรู้ ความสามารถในการบริหารงานเทศบาล ในเทศบาลบางแห่งมีการเล่นพรรคเล่นพวกทำให้การบริหารงานในเทศบาลไม่ได้เต็มประสิทธิภาพ (สมคิด เลิศไพฑูรย์ และมรุต วันทนากา, 2546) ซึ่งการบริหารการเปลี่ยนแปลงนั้นผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ด้วยการกระตุ้นให้บุคคลอื่นเชื่อและยอมรับวิธีการทำงานของตน (ธงชัย สันติวงษ์, 2542) การบริหารงานของผู้บริหารนั้นต้องยึดถือหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน ได้แก่หลักธรรมในการครองตน หลักธรรมในการครองคน และหลักธรรมในการครองงาน และนอกจากนี้หลักธรรมที่จะนำพาผู้คนในองค์การไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ หลักธรรมพรหมวิหารธรรม

ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ ความสำคัญสาเหตุของปัญหา การใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงานของสมาชิกสภา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานของเทศบาลตำบลนครชัยศรี ซึ่งนำหลักพรหมวิหารธรรม มาประยุกต์ใช้ในเทศบาลตำบลนครชัยศรี ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับนักบริหาร ที่จะนำมาใช้มาน้อยเพียงใด เพื่อนำเสนอผลการวิจัยนี้เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม และหน่วยงานอื่น ๆ ใช้พิจารณาปรับแก้ไขการบริหารงานตามหลักธรรมให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในการบริหารงานมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

สมมุติฐานการวิจัย

1. ประชากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน
2. ประชากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 8,002 คน (ตามสถิติทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนท้องถิ่น เทศบาลตำบลนครชัยศรี ข้อมูล ณ วันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2566) (เทศบาลตำบลนครชัยศรี, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 367 คน โดยกำหนดตามกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครชชี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) อ้างใน (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2551) ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการใช้ตารางเลขสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) และแบบปลายเปิด (Open-ended) มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้/ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 36 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต อ้างอิงจาก บุญชม ศรีสะอาด (2554) มีดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริม/พัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) โดยรวม

3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิดและปลายปิด ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1) แบบสอบถาม

(1) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จากแนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2556)

(2) ศึกษารูปแบบและโครงสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ตามแนวคิดของประวิต เอรารวรรณ (2551)

(3) ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม กำหนดขอบข่ายที่ต้องถาม กำหนดขอบเขตเนื้อหา หาแบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

(3.1) สร้างแบบสอบถามตามกรอบที่กำหนด จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ได้นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

(3.2) นำแบบสอบถามที่สร้างไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์และนำเสนออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) มีค่าความสอดคล้องระหว่าง .50 – 1.00 จึงสามารถนำไปใช้ได้ (สุรพงษ์ คงสัตย์ และธีรชาติ ธรรมวงศ์, 2551) การวิจัยในครั้งนี้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.68-1.00

(3.3) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Item-Total Correlation) มีค่าตั้งแต่ .20 - 1.00 จึงสามารถนำมาใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2551, หน้า 91) ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง .451-.839 และค่าความเชื่อมั่นรายด้าน และทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α)

(Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) มีค่าตั้งแต่ 0.71 – 1.00 จึงสามารถนำมาใช้ได้ (เกียรติสุตา ศรีสุข, 2552) ในการวิจัยในครั้งนี้มีค่าเท่ากับ .975

(3.4) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้/ต่อเดือน โดยหาความถี่ และค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเมตตา (ความปรารถนาดีอยากให้เรา มีความสุข) จำนวน 9 ข้อ 2) ด้านกรุณา (ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์) จำนวน 9 ข้อ 3) ด้านมุทิตา (ความพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี) จำนวน 9 ข้อ และ 4) ด้านอุเบกขา (ความรู้จักวางเฉย เป็นกลาง) จำนวน 9 ข้อ รวมเป็นจำนวน 36 ข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำมาเทียบกับค่าเฉลี่ย 5 ระดับ และแปลผลดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบที (t – test แบบ Independent Samples)

5.4 วิเคราะห์การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้/ต่อเดือน โดยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ใช้สถิติ F-Test (One-Way ANOVA) เมื่อพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่แบบ LSD

5.5 วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยหาความถี่และร้อยละ และวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

- 1) ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of item objective congruence)
- 2) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item–Total Correlation)
- 3) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

6.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

- 1) ค่าความถี่ (Frequency)
- 2) ค่าร้อยละ (Percentage)
- 3) ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 4) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

- 1) ใช้สถิติที่ t-Test (Independent Samples) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 ค่า
- 2) ใช้สถิติทดสอบเอฟ F-Test (One-way ANOVA) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 3 ค่า เมื่อพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่แบบ LSD

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านอุเบกขา และด้านกรุณา รองลงมาคือ ด้านมุทิตา ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือด้านเมตตา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามอายุ โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และรายด้าน ด้านมุทิตามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อจำแนกตามรายได้/ต่อเดือน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลวิจัย พบว่า เทศบาลตำบลนครชัยศรี ควรจัดให้มีโครงการส่งเสริมกิจกรรมเป็นประจำทุกปี ที่เกี่ยวกับบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ โดยมีวิทยากร ให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วถึง ควรมีนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้บริการ มีกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นประจำปี เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป และเทศบาลควรจัดให้มีโครงการอบรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แก่ชุมชน เพื่อแก้ปัญหาทางจริยธรรม และเพื่อพัฒนาส่งเสริมคนดีมีคุณธรรมในสังคมต่อไป

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีให้ความสำคัญกับประชาชนโดยไม่เลือกเพศ วัย ฐานะ หรือ ศาสนา ทำงานร่วมกันด้วยความเป็นกัลยามิตรอย่างเสมอต้นเสมอปลายกับประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2551) กล่าวว่า พรหมวิหารธรรม หมายถึง คุณธรรมสำหรับผู้ใหญ่ นักปกครอง หรือ

ผู้บริหาร 4 ประการได้แก่ 1. เมตตา คือ ความรักปรารถนาดีอยากให้เขามีความสุข มีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์สัตว์ทั่วหน้า 2. กรุณา คือ ความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์ ไฟใจในอันที่จะปลดปล่อยบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวงสัตว์ 3. มุทิตา คือ ความยินดีในเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตผ่องใสบันเทิง ประกอบด้วยการแช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอ ต่อสัตว์ทั้งหลายผู้ดำรงในปกติสุข พลอยยินดีด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุข เจริญงอกงามยิ่งขึ้นไป 4. อุเบกขา คือความวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง พิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลายกระทำแล้ว อันควรได้รับผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุอันตนประกอบพร้อมที่จะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามธรรม รวมทั้งรู้จักวางเฉยสงบใจมองดู ในเมื่อไม่มีกิจที่ควรทำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติยา สุขเกษม (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนจตุรมิตร อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนจตุรมิตรอำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ บุปผิ (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักพรหมวิหาร 4 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิต รัตนศักดิ์ตา (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม และรายด้าน ทุกด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อจำแนกตามรายได้/ต่อเดือน

โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรธรณ ภัทรดำเนินสุข (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับปานกลาง ใน ลักษณะคล้ายตามกัน

3. แนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า เทศบาลตำบลนครชัยศรี ควรจัดให้มีโครงการส่งเสริมกิจกรรมเป็นประจำทุกปี ที่เกี่ยวกับบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ โดยมีวิทยากร ให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วถึง ควรมีนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้บริการ มีกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นประจำปี เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป และเทศบาลควรจัดให้มีโครงการอบรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แก่ชุมชน เพื่อแก้ปัญหาทางจริยธรรม และเพื่อพัฒนาส่งเสริมคนดีมีคุณธรรมในสังคมต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมงคล สิริมงคล (2560) ได้ทำการศึกษาวินิจฉัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรม ของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่ใน ด้านเมตตา ควรมุ่งเน้นช่วยเหลือให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร และคอยช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีด้านกรรณาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรของเทศบาลและประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในการบริหารจัดการภายในหน่วยงานและในเขตชุมชน ด้านมูทิตาควรมีระบบการสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดขึ้นในหน่วยงานและชุมชน และด้านอุเบกขาผู้บริหารต้องวางตนเป็นกลางและยึดถือหลักความยุติธรรมการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานและชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชชัย ตรีวรชัย และคณะ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทาง

การปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บุคลากรที่ตอบแบบสอบถามได้ ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน ในแต่ละด้านดังนี้ ด้านเมตตา ผู้บริหารควรให้ความรักความปรารถนาดีต่อผู้ร่วมงานอย่างแท้จริง อุทิศตนให้กับองค์กรให้มาก, ด้านกรุณา ผู้บริหารควรช่วยเหลือแนะนำ เมื่อเพื่อนร่วมงาน มีทุกข์ อย่างเต็มใจ และเต็มความสามารถที่จะช่วยได้, ด้านมุทิตา ผู้บริหารควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ขวัญ กำลังใจ และแสดงความยินดีอย่างจริงใจ อาจจะกระทำด้วยคำพูดหรือชื่นชมด้วยวิธีอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและ ตามโอกาสอันควร, ด้านอุเบกขา ผู้บริหารควรให้ความยุติธรรมในการบริหารงานทุกด้าน เน้นย้ำความซื่อสัตย์สุจริตตรวจสอบได้ รวมถึงปฏิบัติ หน้าที่ ให้ยึดกฎระเบียบเหมาะสมและตามโอกาสอันควร, ด้านอุเบกขา ผู้บริหารควรให้ ความยุติธรรมในการบริหารงานทุกด้าน เน้นย้ำความซื่อสัตย์สุจริตตรวจสอบได้ รวมถึงปฏิบัติ หน้าที่ ให้ยึด กฎระเบียบ

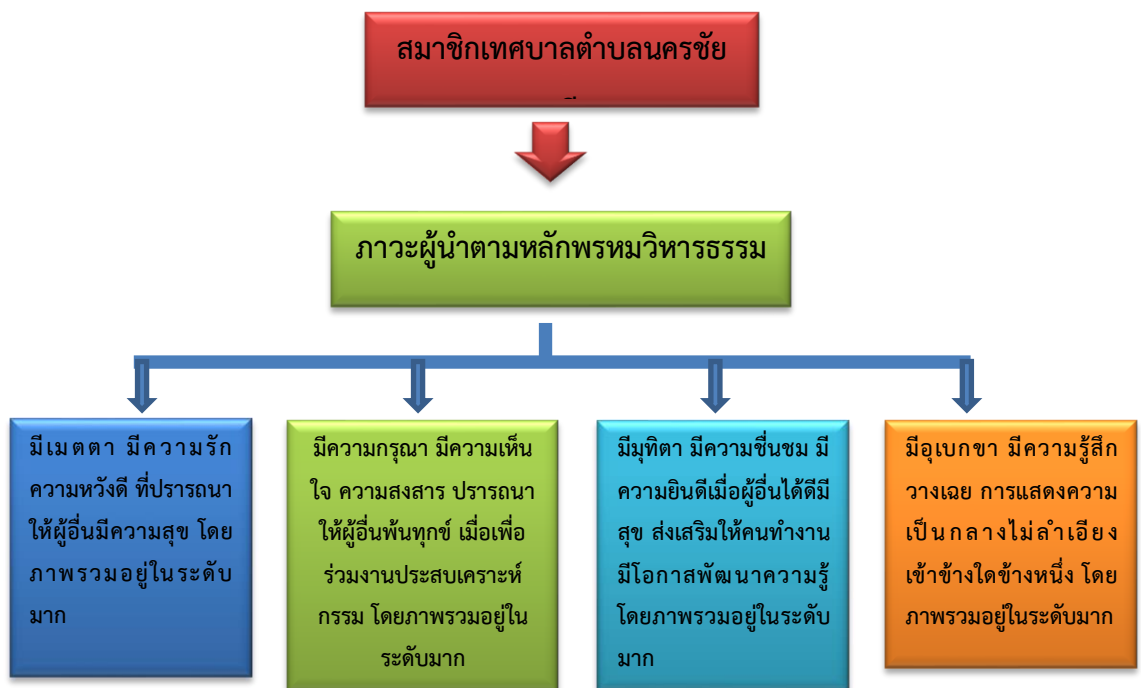
องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” พบว่า สมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ได้แก่

1. มีเมตตา หมายถึง มีความรัก ความหวังดี ที่ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข นักบริหารมีความรักและความหวังดีแก่เพื่อนร่วมงาน ความรักจะเกิดได้ถ้านักบริหารรู้จักมองแง่ดี หรือส่วนดีของเพื่อนร่วมงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.82)
2. มีความกรุณา หมายถึง มีความเห็นใจ ความสงสาร ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ เมื่อเพื่อร่วมงานประสบเคราะห์กรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.18)
3. มีมุทิตา หมายถึง มีความชื่นชม มีความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีมีสุข นักบริหารมีความรัก นักบริหารต้องส่งเสริมให้คนทำงานมีโอกาสพัฒนาความรู้ ความสามารถจนได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น มีความสุขเมื่อผู้อื่นได้ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.05)
4. มีอุเบกขา หมายถึง ความรู้สีกว้างเฉย การแสดงความเป็นกลางไม่ลำเอียงเข้าข้างใดข้างหนึ่ง ผู้บริหารรู้จักวางใจ วางเฉยได้ในเรื่องที่ควรวางเฉย และในเรื่องที่ควรปล่อยวาง ใช้

สติปัญญาพิจารณาว่าเป็นเหตุผลที่เกิดขึ้น อันสมควรแก่เหตุ และเป็นไปตามสมควรแก่เหตุ หรือพึงปฏิบัติไปตามธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.18)

สมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี มีภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ได้แก่ มีเมตตา (ความปรารถนาดีอยากให้มี ความสุข) มีความกรุณา (ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์) มีมุทิตา (ความพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี) และมีอุเบกขา (ความรู้จักวางเฉย เป็นกลาง) อยู่ในระดับมาก โดยในการทำวิจัยในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 เทศบาลตำบลนครชัยศรี ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนต่อประชาชนในการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา ที่มีขั้นตอนการปฏิบัติ การจัดกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมที่ดำเนินงานร่วมกัน

1.2 เทศบาลตำบลนครชัยศรี ควรกำหนดนโยบาย แนวทางการแก้ไขปัญหาสังคม เช่น แก้ไขปัญหายาเสพติด ปัญหาผู้สูงอายุ และควรดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จนสัมฤทธิ์ผลในทางที่ดีงามต่อไป

1.3 เทศบาลตำบลนครชัยศรี ควรกำหนดนโยบาย ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมประจำปี โดยผ่านการสำรวจความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ และชาวบ้าน ผู้นำชุมชน การสร้างเครื่องมือเพื่อทดลองใช้ นำมาแก้ไข และนำไปสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

2.1 ด้านเมตตา ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีควรมีการจัดกิจกรรมสังสรรค์อย่างเหมาะสม เพื่อมอบความสุขร่วมกันแล้ว สร้างความสามัคคี

2.2 ด้านกรุณา ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีน้ำใจให้ ความช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนเมื่อรู้ว่าเขาต้องการความช่วยเหลือ

2.3 ด้านมุทิตา ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีควรมีการจัดกิจกรรมสนับสนุน ให้มีการประกาศเกียรติคุณของผู้กระทำความดี

2.4 ด้านอุเบกขา ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีควรส่งเสริมการทำหน้าที่ของตนเองด้วยความเข้มแข็ง และไม่ก้าวร้าวหน้าที่ของผู้อื่น

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้นำในเขตเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

3.2 ควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพในประเด็นที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้นำในเขตเทศบาลตำบลนครชัยศรี โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้นำชุมชน

3.3 ควรจะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม โดยการศึกษาในเขตพื้นที่อื่น ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานในภาครัฐ และตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

- กิตติยา สุขเกษม. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักพรหมวิหารธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนจตุรมิตร อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เกียรติสุดา ศรีสุข. (2552). ระเบียบวิธีวิจัย. เชียงใหม่: โรงพิมพ์ครองช้าง.
- เทศบาลตำบลนครชัยศรี. (2566). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – 2570) แก้ไขครั้งที่ 1/2566. นครปฐม: ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ เทศบาลตำบลนครชัยศรี.
- ธวัชชัย ตรีวรชัย, สำราญ โคตรสมบัติ, กำธร เพี้ยเอี้ย และชฎาธาร โอบอสี (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, วารสารปรัชญาปริทรรศน์, 23(1), 71-81.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2551). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. กทม: ประสานการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประวิต เอราวรรณ์. (2551). วิจัยการศึกษาเบื้องต้น. ภาควิชาวิจัยและพัฒนการศึกษา. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2542). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปรางจินบุรี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการศึกษา. มหาวิทยาลัยเกริก.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2552). ภาวะผู้นำ และผู้นำ กลยุทธ์ Leadership and Strategic Leader. กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.
- พระธรรมปิฎก. (ป.อ.ปยุตโต). (2535). ทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมสภา.
- _____. (2556). ภาวะผู้นำความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพิมพ์มงคลชัยพรินตัง.

- พระมงคล สิริมงคล. (2559). การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอคลอง จังหวัดแพร่. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมนัส อุดมคมโม. (2554). ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พงษ์ศักดิ์ บุปผิ. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์ และ มรุต วันทนากร. (2546). แนวคิดว่าด้วยฝ่ายบริหารเข้มแข็งกับการเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีโดยตรงในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง และประยุทธ ชูสอน. (2557). ภาวะผู้นำ แบบโลกาภิวัตน์: แนวคิดและการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์นานาวิทยา.
- สุรพงษ์ คงสัตย์ และธีรชาติ ธรรมวงศ์. (2551). การหาค่าความสอดคล้อง (IOC). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา.
- อรรวรรณ ภัทรดำเนินสุข. (2564). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.